



Tema

Asyl och integration



Vad är Nationell temagrupp asyl?

Den Nationella temagruppen asyl (NTG-asyl) är ett projekt finansierat av Europeiska socialfonden, Arbetsmarknadsstyrelsen, Integrationsverket och Migrationsverket. Projektet syftar till att utifrån goda exempel, erfarenheter och resultat från bl a EU-programmen Equal och Europeiska flyktingfonden samt bidrag från annan relevant forsknings- och utvecklingsverksamhet, förbättra system och policies samt främja kunskaps- och opinionsbildning på asyl- och flyktingområdet. Läs mer om NTG-asyl på www.temaasyl.se.

Equal är ett av EU:s program för att motverka diskriminering och utestängning på arbetsmarknaden. Projektverksamheten inom Tema asyl i Equal syftar till att förbättra de asylsökandes situation under väntetiden genom att utveckla insatser för social och yrkesmässig integration/re-integration.



Omslag

Mosaiken är från det moriska palatset i Alhambra i Spanien, uppfört under en period av Europas historia (mellan omkring år 700 till slutet av 1400-talet), då de tre religionerna – islam, judendom och kristendom – levde i fredlig samexistens, *convivencia*.

Illustrationer

Illustrationerna är från en installation av den europeiska konstnärsgruppen *significans* som tidigare visats i samband med NTG-asyls konferens *Kommer någon fjärranfrån* på Världskulturmuseet i Göteborg.

NTG-asyl: Kunskapsuppbyggnad, forskning, kritisk analys och validering av projektresultat

Utvecklingspartnerskap och projekterfarenheter basen

Basen för den nationella temagruppen asyl inom Equal (NTG-asyl) utgörs av en grupp av projektaktörer, så kallat Utvecklingspartnerskap, som etablerades 2002. Ett fortlöpande och mycket givande erfarenhetsutbyte har skett inom ramen för gruppen. Nya Utvecklingspartnerskap och projekt knyts successivt till gruppen, senast Utvecklingspartnerskapet AROS-asyl och fyra delprojekt inom Equal/Europeiska flyktingfonden.

Kritisk analys och forskning

Till NTG-asyl finns sedan 2002 också ett sekretariat och en styrgrupp knuten. Verksamheten omfattade inledningsvis främst kunskapsuppbyggnad – kartläggning och analys av nationella och europeiska system och policier inom asyl- och flyktingområdet – samt analys och validering av projektresultat. Ett antal forskningsstudier har initierats/genomförts av NTG-asyl som behandlar olika aspekter av de asylsökandes villkor under väntetiden.



Erfarenhetsspridning och information

Under 2004 genomfördes en rad spridnings-/påverkansaktiviteter: publicering av en första version av broschyren *Tema asyl* och sammanställning av en kunskapsöversikt (*Oviss väntan*), publicerad av Svenska ESF-rådet. En rad seminarier och konferenser genomfördes samt lansering av hemsidan www.temaasyl.se.

Referensgrupp för vidgat perspektiv

Tidigare EU-kommissionären och invandrarministern Anita Gradin är ordförande i den 2005 inrättade referensgruppen för NTG-asyl. I gruppen finns en bred representation från olika samhällsområden och berörda grupper – asylsökande, flyktingar, forskning, frivilligorganisationer, kultur, media och politik. Dess uppgift är att:

- fungera som en kritisk referens till temagruppens verksamhet i frågor om inriktning, strategi och policy,
- vara ett öppet forum där resultaten av utvecklingsarbete och forskning kan redovisas, granskas, diskuteras och valideras,
- bidra till erfarenhetsspridning och system/policypåverkan,
- vidga perspektivet och diskussionen om asylmottagande, flyktingkap och integration.

System- och policypåverkan

Under 2005 har verksamheten med spridning/påverkan fått ytterligare tyngd. Goda exempel och resultat har redovisats under seminarier och konferenser och nya omgångar av huvudprogrammen Equal respektive Europeiska flyktingfonden (ERF) har påbörjats. NTG-asyls hemsida – www.temaasyl.se – har med över 4 000 besökare i månaden på kort tid blivit ett viktigt forum för information och debatt om asylmottagande och närliggande politikområden på nationell och, i synnerhet, EU-nivå. Hemsidan har under 2005 utvecklats och kompletterats med en databas för effektiv exponering av samtliga projekt inom temat från ERF, Europeiska socialfonden och andra relevanta EU-program samt en särskild dokumentdatabas. NTG-asyls elektroniska *Nyhetsbrev* distribueras varje månad till 1 000 abonnenter.

Uppskattad seminarierie...

Fem seminarier har genomförts av NTG-asyl under åren 2004–05 med följande teman: Arbete/integration, mottagande/väntan, återvändande/återvandring, alternativ organisation av mottagandet samt målgruppens egenorganisering/empowerment. Seminarierna har samlat närmare 400 deltagare från myndigheter, frivilligorganisationer, universitet, högskolor och media.

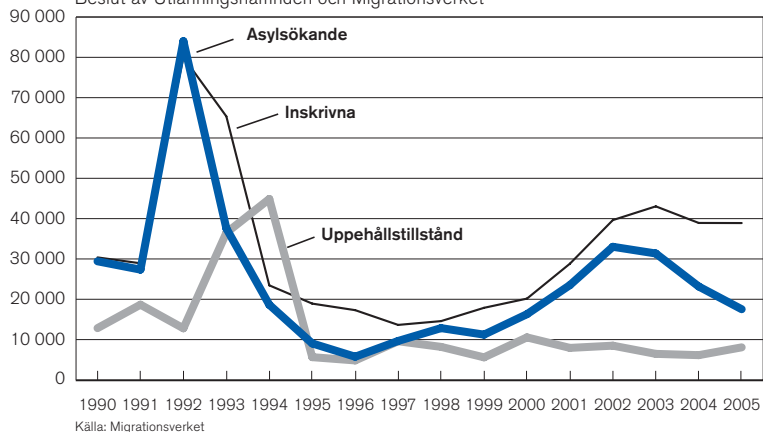
...och en framgångsrik konferens

Den första nationella och europeiska konferensen inom tema asyl – *Kommer någon fjärranfrån. Asyl- och flyktingmottagande i Sverige och Europa* – genomfördes i oktober 2005 i samarbete med *Världskulturmuseet* i Göteborg. Konferensen innebar en bred och unik satsning på exponering av goda exempel och resultat från Equal (både från de nationella och transnationella partnerskapen) och ERF. Andra inslag var presentationer och analyser av system och policies inom asyl- och flyktingområdet på nationell och EU-nivå samt genomförande av ett antal forskarseminarier med deltagande från Sverige och andra medlemsstater. Konferensen gavs en konstnärlig och litterär inramning genom ett samarbete med den europeiska konstnärsgruppen *significans*, tidskriften *Karavan* och *Göteborgs stadsteater*. För ERF:s del innebar konferensen ett utmärkt tillfälle att lansera den nya programperioden; inom Equal fick de nya projekten en möjlighet att avisera sin kommande verksamhet medan projekten från första omgången redovisade slutresultat och goda exempel.



Världskulturmuseet i Göteborg

Antal asylsökande inskrivna i Migrationsverkets mottagningssystem och beviljade uppehållstillstånd i Sverige 1990–2005
Beslut av Utlänningsnämnden och Migrationsverket



Tydliga kopplingar till ett gemensamt europeiskt ramverk för mottagande...

Genom Sveriges ordförandeskap i den Europeiska temagruppen asyl inom Equal (ETG-asyl) har en optimal kommunikation mellan NTG-asyl och ETG-asyl kunnat upprätthållas. ETG-asyl skall på EU-nivå verka för system- och policypåverkan på motsvarande sätt som den nationella temagruppen. Arbetet med *det gemensamma europeiska asylsystemet* har gått in i ett nytt och avgörande skede. Sedan den 6 februari 2005 finns ett gemensamt europeiskt ramverk för medlemsstaterna – *direktivet om miniminormer för mottagande av asylsökande* – som omfattar samtliga aktiviteter som ingår i NTG-asyls, Equal-programmets och Europeiska flyktingfondens verksamhetsfält. I november 2006 anordnas en stor europeisk konferens i Malmö inom ramen för ETG-asyl, som behandlar medlemsstaternas genomförande av mottagandedirektivet.

...och konstruktiva förslag till nationell politik

NTG-asyl har årligen levererat förslag till nationell politik till Svenska ESF-rådet och berörda departement. Förslagen, som bl a berört förbättringar av yrkesutbildning och arbetsmöjligheter för asylsökande, hälso- och sjukvård samt en förändring av ansvarsfördelning och huvudmannaskap för asylmottagandet. Förslagen är kopplade till relevanta artiklar i EU-direktivet om miniminormer för mottagande och i vissa fall också till EU:s sysselsättningsriktlinjer och rekommendationer.

Ytterligare fokus på introduktion och integration av nyanlända

Under den återstående programperioden kommer NTG-asyl att lägga större tyngd på frågor om introduktion och integration av nyanlända flyktingar och invandrare. En betydande utökning av projektbudget och verksamhetsfält är beslutad. En studie kommer att genomföras av svenska integrationspolitiska diskurser. Vidare görs en omfattande genomgång och validering av projekt i olika EU-program med inriktning introduktion/integration i syfte att identifiera goda exempel.

Ett fönster, öppet mot allmänheten

Ett viktigt mål för NTG- asyl är att ”bidra till kunskaps- och opinionsbildning”. Vad gäller asylmottagande och integrationsfrågor berör en sådan verksamhet också en bredare krets i samhället än funktionärer/praktiker och beslutsfattare inom myndigheter, organisationer och departement. En intresserad allmänhet, forskarsamhället och företrädare för media är en given målgrupp för den nationella temagruppens verksamhet. Att etablera en mötesplats – för information, dialog och kunskapspridning – är en högt prioriterad uppgift för NTG- asyl och integration.

I samband med att sekretariatet nu finns i nya lokaler i Stockholm har en sådan mötes- och informationsplats – *ett fönster mot allmänheten* – inrättats.

Asylsökande till Sverige 2005

Serbien och Montenegro	2 944
Irak	2 330
Ryssland	1 057
Statslös	806
Bulgarien	751
Iran	582
Libyen	451
Afghanistan	435
Azerbajdzjan	431
Burundi	427
Övriga länder	7 316

Totalt 17 530

Källa: Migrationsverket

Asylsökande till EU 2005

Serbien och Montenegro	19 574
Ryssland	19 465
Irak	10 611
Turkiet	10 310
Iran	7 722
Kina	7 516
Nigeria	6 745
Dem Rep Kongo	6 551
Georgien	6 479
Pakistan	6 373
Övriga länder	125 279

Totalt 226 625

Källa: UNHCR

“The notion of asylum is a remarkably constant feature of human history.

Throughout the ages and in every part of the world, societies with very different cultures and value systems have recognized that they have an obligation to provide safety and support to strangers in distress.”

The State of the World's Refugees 2006. Human displacement in the new millennium. UNHCR, 2006

© nyhet today, sgrifkans projekt 2005



Utgångspunkter

Asylrätten

Rätten att söka asyl är fastslagen i FN:s flyktingkonvention från 1951 och väl känd. Däremot uppmärksammas sällan de socio-ekonomiska rättigheter som asylsökande har under den ofta mycket långa väntetiden på beslut om uppehållstillstånd.

Regelverk för mottagande

Europeiska unionen har genom de av medlemsstaterna beslutade *direktivet om miniminormer för mottagande av asylsökande* för första gången skapat ett gemensamt regelverk för vilka normer som skall gälla för asylsökande under väntetiden.

I 28 artiklar regleras medlemsstaterna förpliktelser gentemot de asylsökande, bland annat vad gäller rätten till arbete, utbildning, hälso- och sjukvård, boende och övriga materiella förhållanden. Även om normerna är lågt satta, är direktivet en mycket viktig markering av att asylsökande skall ges vissa rättigheter av mottagarlandet under väntetiden.

Socio-ekonomiska rättigheter

Tiden under väntan på beslut skall kunna användas på ett för individen och samhället fruktbart sätt. Ur ett *rättighetsperspektiv* skall den asylsökande ha del av de tjänster som ger möjlighet till en, som det heter i direktivet, ”värdig levnadsstandard”. Ur ett *sambälligt perspektiv* skall väntetiden utnyttjas för att skapa förutsättningar för integration och en framtida försörjning – i det nya landet, eller vid ett återvändande, i det tidigare hemlandet/motsvarande. Equal-programmet och Europeiska flyktingfonden har en viktig roll för att skapa dessa förutsättningar.

RÅDETS DIREKTIV 2003/9/EG

av den 27 januari 2003

om miniminormer för mottagande av asylsökande i medlemsstaterna

Inledande paragrafer

...

(5)

Detta direktiv står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Direktivet syftar särskilt till att säkerställa full respekt för den mänskliga värdigheten samt till att främja tillämpningen av artiklarna 1 och 18 i nämnda stadga.

...

(7)

Det bör fastställas mininormer för mottagande av asylsökande som under normala förhållanden räcker till för att ge dem en värdig levnadsstandard och jämförbara levnadsvillkor i alla medlemsstater.

...

(15)

Det ligger i miniminormernas natur att medlemsstaterna får införa eller bibehålla mer förmånliga bestämmelser för tredjelandsmedborgare och statslösa personer som söker internationellt skydd i en medlemsstat.

...

Artikel 11

Sysselsättning

1. Medlemsstaterna skall fastställa en tidsperiod som börjar löpa från och med den dag då asylansökan lämnats in och under vilken en sökande inte skall ha tillträde till arbetsmarknaden.
2. Om ett beslut i första instans inte har fattats ett år efter det att asylansökan lämnats in och denna försening inte kan tillskrivas den sökande, skall medlemsstaterna besluta på vilka villkor sökanden kan beviljas tillträde till arbetsmarknaden.
3. Tillträde till arbetsmarknaden får inte upphävas under överklagandeförfarandet, om ett överklagande av ett beslut om avslag i ett ordinarie förfarande har suspensiv verkan, fram till dess att ett avslag har meddelats i överklagandeärendet.

Artikel 12

Yrkesutbildning

Medlemsstaterna får ge asylsökande tillträde till yrkesutbildning oavsett om de har tillträde till arbetsmarknaden eller ej.

...

Artikel 17

Allmän princip

1. Medlemsstaterna skall i den nationella lagstiftningen för genomförande av bestämmelserna i kapitel II om materiella mottagningsvillkor och hälso- och sjukvård beakta den speciella situationen för utsatta personer, till exempel underåriga, underåriga utan medföljande vuxen, funktionshindrade, äldre, gravida, ensamstående föräldrar med underåriga barn, och personer som utsatts för tortyr, våldtäkt eller andra allvarliga former av psykologiskt, fysiskt eller sexuellt våld.

Artikel 20

Offer för tortyr och våld

Medlemsstaterna skall, om nödvändigt, se till att personer som utsatts för tortyr, våldtäkt eller andra grova våldshandlingar erhåller nödvändig behandling för skador som förorsakats av ovannämnda gärningar.

Antalet asylsökande minskar...

Antalet asylsökande till Sverige har minskat under de senaste åren, från 33 000 år 2003 till 17 000 år 2005. Enligt Migrationsverkets prognos beräknas omkring 15 000 asylsökande årligen komma till Sverige under de närmaste åren. Ser man över en längre tidsperiod är det dock betydligt fler som kommit till Sverige under 2000-talet än till exempel vid mitten av 1990-talet. Andelen bifall har däremot successivt minskat under de senaste åren, i synnerhet andelen s k konventionsflyktingar.

...men väntetiderna består

Väntetiderna på det första beslutet från Migrationsverket på asylansökan har minskat från i genomsnitt 291 dagar år 2004, till 244 dagar år 2005. Praktiskt taget alla asylsökande överklagar emellertid beslutet från första instans, Migrationsverket. Väntetiderna på det andra beslutet från Utlänningsnämnden har däremot ökat från i genomsnitt 140 dagar år 2004, till 210 dagar år 2005. Under år 2005 överklagade omkring 90 procent förstainstansbeslutet. Allt fler asylsökande och juridiska biträden tenderar att uppfatta den första asylansökan som en formalitet, en registrering i asylsystemet, i väntan på det egentliga beslutet i andra instans (tidigare Utlänningsnämnden, numera Migrationsdomstolarna).

Avgjorda asylärenden 2005

Migrationsverkets beslut

Medborgarskap	Avgjorda	PUT*	TUT**	Andel beviljade, %	Avslag/ Övrigt***	Avskrivna
Serbien och Montenegro	3 225	288	23	10 %	2 571	343
Irak	2 291	361	117	21 %	1 644	169
Statslös	1 464	175	4	12 %	1 150	135
Somalia	1 331	404	18	32 %	834	75
Ryssland	1 202	47	44	8 %	955	156
Bulgarien	865	0	0	0 %	748	117
Azerbajdzjan	808	36	4	5 %	719	49
Afghanistan	748	116	10	17 %	575	47
Iran	610	77	7	14 %	453	73
Libyen	503	9	2	2 %	419	73
Övrigt	8 278	961	135	14 %	6 086	1 096
Totalt	21 325	2 474	364	13 %	16 154	2 333

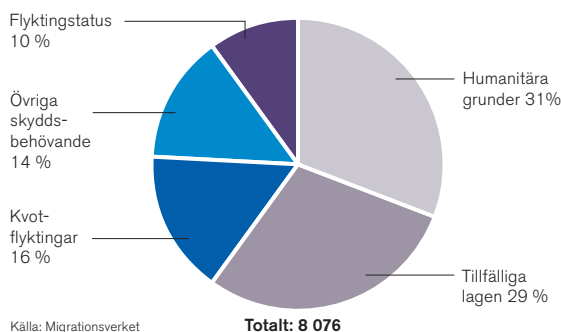
* Beviljade permanenta uppehållstillstånd.
Källa: Migrationsverket

** Beviljade tillfälliga uppehållstillstånd.

*** Dublin-fall m.m.

Andelen permanenta uppehållstillstånd i Sverige 2005

Flyktingar, skyddsbehov och humanitära skäl



Ny instans- och processordning...

Den sedan länge aviserade förändringen av asylprövningen – en ny instans- och processordning – trädde i kraft i mars 2006. Under 2005 antog Riksdagen en tillfällig lag i syfte att ge asylsökande som tidigare fått avslag, möjlighet till förnyad prövning av asylansökan.

... och en exceptionell situation

Ett skäl var att allt fler asylsökande som fått avslag, blev kvar i landet och levde gömda för myndigheterna. Situationen blev allt mera kritisk under 2005 då närmare 10 000 asylsökande beräknades vara kvar i Sverige trots avvisningsbeslut. Genom beslut enligt den tillfälliga lagen beräknas andelen som får bifall på asylansökan öka temporärt till cirka 50 procent.

Ett mottagandesystem i kris...

En rad händelser på Migrationsverkets mottagningsenheter under 2005–06 har uppmärksammats av media, vilket bl a föranlett regeringen att besluta om en översynsutredning av Migrationsverket och *lagen om mottagande av asylsökande*. NTG-asyl har i en rad artiklar på hemsidan och i de årliga förslagen till nationell politik, rekommenderat en utredning av mottagandet och en organisatorisk åtskillnad mellan asylprövning och mottagande. Händelserna är, enligt NTG-asyl, snarast att se som tecken på ett systemfel än enskilda incidenter.

...och organiserad verksamhet blir organiserad sysselsättning

Mindre än hälften av de asylsökande deltar i den obligatoriska sk organiserade verksamhet som Migrationsverket ansvarar för. Enligt Migrationsverket skall andelen deltagande under 2006 öka till 75 procent i det som då benämns organiserad sysselsättning. Vid Migrationsverkets senaste mätning, 2005, deltog endast 43 procent.

9006 stapeldi samhälle foto.sefara.se



Projekt som sätter spår

Ett nytt Utvecklingspartnerskap i Equal...

Inom Equal-programmet i Sverige finns ett nytt Utvecklingspartnerskap (UP) inom tema asyl – UP AROS-asyl i Uppsala och Västerås. De tidigare partnerskapen har avslutat sitt arbete under 2005, men fortsätter med viss erfarenhetsspridning och delprojekt som ingår i NTG-asyl. I näraliggande temaområden finns ytterligare projekt med inriktning på introduktion och integration av nyanlända invandrare. I hela EU finns 62 Utvecklingspartnerskap inom tema asyl.

...men många projekt i Europeiska flyktingfonden

Europeiska flyktingfonden (ERF) har medfinansierat över 150 projekt i Sverige, många med anknytning till tema asyl. Också bland de transnationella/gränsöverskridande projekten – *Community actions* – inom ERF, finns flera ytterst intressanta projekt. Röda korset i Sverige har till exempel i samarbete med spanska Röda korset i samband med en stor europeisk konferens år 2006 tagit fram material och rekommendationer kring återvändande/återsändande av asylsökande.

Equal

EU-programmet Equal har som mål att motverka diskriminering och utestängning på arbetsmarknaden. Programmet är finansierat av Europeiska socialfonden och genomförs under perioden 2001–2007. Projekten inom Equal genomförs av s k Utvecklingspartnerskap, dvs konstellationer av aktörer från olika samhällssektorer som samarbetar för att lösa ett gemensamt identifierat problem. Utvecklingspartnerskapen samarbetar också med motsvarande grupperingar i andra medlemsstater. Ett tema inom Equal handlar om de asylsökandes situation under väntetiden och vilka insatser som behöver göras inom mottagandesystemet för att underlätta en framtida integration eller re-integration vid ett eventuellt återvändande. Svenska ESF-rådet ansvarar för programmets genomförande i Sverige.

Europeiska flyktingfonden

EU-programmet Europeiska flyktingfonden ger stöd till projekt som syftar till att utveckla medlemsstaternas mottagandesystem för asylsökande och flyktingar, integrationsåtgärder samt insatser i samband med återvändande eller vid frivillig återvandring. Programmet spelar en viktig roll för att genomföra den gemensamma europeiska asylopolitiken, såsom den beslutats av medlemsstaterna vid rådsmötena i Tammerfors 1999 och Haag 2004. Migrationsverket ansvarar för genomförandet av programmet i Sverige.

UTVECKLINGSPARTNERSKAPET AROS-ASYL

UP AROS har som målsättning att nå alla asylsökande i skaget boende (barn, vuxna, sjuka, friska) samt utveckla verksamheter för alla och knyta ihop dessa till en fungerande helhet för såväl de asylsökande som aktörer. Verksamheten fokuserar på de asylsökandes livskvalitet och på variablerna hälsa, boende, föräldraskap, utbildning, sysselsättning och fritid. En unik kartläggning av hela asylpopulationen i Uppsala och Västmanlands län genomförs i samarbete med etnologiska institutionen på Uppsala universitet.

Projekt	UP Aros
Kontaktperson	Sis Foster och Birgitta Fries
Telefon	Sis Foster 070-314 76 02 Birgitta Fries 070-253 11 84
E-post	sis.foster@seca.c.se birgittafries@yahoo.se
Hemsida	www.uparos.se

YRKESKARTLÄGGNING OCH MERITPORTFÖLJ

UP ReKOMP har utvecklat anpassade kartlägnings- och valideringsinstrument för bland annat asylsökande. Inom det transnationella partnerskapet *Aspire* har liknande instrument utvecklats och finns nu presenterade i en handbok och en CD-rom. Modellen för tidig kartläggning och validering vidareutvecklas nu som ett delprojekt inom NTG-asyl.

Projekt	Yrkeskartläggning och meritportfölj
Kontaktperson	Linda Jönsson
Telefon	040-34 63 92 073-354 91 12
E-post	linda.e.jonsson@malmo.se

VI KNÄCKER KODEN – MEDBORGARKUNSKAP FÖR NYANLÄNDA OCH ASYLSÖKANDE

Nödvändigheten av medborgarkunskap eller medborgerlig bildning för nyanlända invandrare – *civic education* – betonas alltmer i flera medlemsstater. Flera Utvecklingspartnerskap inom Equal (både inom asyltemat och andra teman) har utvecklat koncept för att på ett respektfullt sätt ge asylsökande och andra nyanlända medborgarkunskap och del av de specifika europeiska värdena. UP *Ankomst Göteborg* har som ett uppskattat inslag EU-kunskap för asylsökande; UP ReKOMP har i Uppsala utvecklat ett ambitiöst program – *Vi knäcker koden* – för ungdomar på IVIK (Introduktionskurs för invandrare). Modersmåls lärare ansvarar för centrala delar av undervisningen, varigenom det sk kulturkonstrativa perspektivet säkras. Gällande läroplan och samhällets grundläggande värderingar utgör basen då man behandlar områden såsom familjen, lag och ordning, jämställdhet samt mental och fysisk hälsa. Programmet vidareutvecklas nu som ett delprojekt inom NTG-asyl.

Projekt	Medborgarkunskap
Under beredning:	se www.temaasyl.se

Delprojekten *Centrum för asylsökande (CFA)* och *Internationella hälsokommunikatörer (IHK)* bygger på två genomförda utvecklingsprojekt inom Europeiska flyktingfonden respektive Equal. I båda fallen finns färdiga produkter (dvs modeller och koncept), väl lämpade att i anpassad form föra över till andra orter/kontexter. De bidrar också med nya koncept och metoder för uppbyggnaden av ett nytt system för mottagande och integration av asylsökande och nyanlända och ligger väl i linje med de av NTG-asyl tidigare prioriterade temaområdena.

Verksamheterna skall nu spridas genom ett sammanhållet produkt- och tjänstepaket för vidareföring och implementering av projektresultat. Målet är att utveckla nya former för tillvaratagande av projektresultat som inkluderar behovsanalys, implementering och drifttagande samt säkerställer att projekterfarenheterna överförs till reguljär verksamhet.

CENTRUM FÖR ASYLSÖKANDE

Centrum för asylsökande har som utgångspunkt ett framgångsrikt projekt inom Europeiska flyktingfonden. Genom projektet utvecklades en form av *one-stop-shop* för asylsökande, där myndigheter och organisationer samverkade under ett tak för att erbjuda de asylsökande bland annat svenskundervisning, information, socialt stöd samt hälso- och sjukvård.

Konceptet kommer att erbjudas kommuner och landsting i form av ett sammanhållet produkt- och tjänstepaket där också behovsanalys och en cost-benefit analys ingår.

Projekt	Tidig samverkan under asyltiden Centrum för asylsökande
Kontaktperson	Katarina Carlzen
Telefon	070-950 02 45
E-post	katarina.carlzen@djingis.se

INTERNATIONELLA HÄLSOKOMMUNIKATÖRER

I syfte att förbättra de asylsökandes hälsotillstånd och förbättra sjukvårdens funktion har Utvecklingspartnerskapet ReKOMP utvecklat ett koncept med s k hälsoinformatörer. De språk- och kulturkompetenta informatörerna fungerar som en länk mellan svensk hälso- och sjukvård och de asylsökande. Även andra hälsobefrämjande insatser har utvecklats och ett resultat är att sjukvårdskostnader för de asylsökande sammantaget kunnat minska betydligt. Region Skåne har sedan årsskiftet inrättat reguljära tjänster för hälsoinformatörer för asylsökande. En god hälsa är också en förutsättning för de asylsökandes sociala och yrkesmässiga integration/re-integration.

Projekt	Internationella hälsokommunikatörer
Kontaktperson	Katarina Löthberg
Telefon	018-272 86 59 073-077 43 34
E-post	katarina.lothberg@upsala.se



yes
maybe today.

Dimensions of waiting during the asylum procedure, movements in an open space. An investigation by significans projects 2005



Konstnärsguppen *significans* installation på Världskulturmuseet i Göteborg

Forskning för kunskap och utveckling

Inom ramen NTG-asyl genomförs ett antal forskningsstudier. Studierna skall ge underlag för det fortsatta arbetet med kartläggning, analys och utveckling av asyl- och flyktingmottagandet, system och policies. Studierna skall vidare fungera som referens gentemot de insatser som görs av Utvecklingspartnerskap och projekt. Inom tema asyl är *kunskapsuppbyggnad genom forskning* prioriterat utifrån programdokument och projektmål.

Tre forskningsstudier har genomförts: *Mottagningens integration – från aylmottagning till bosättning*, *While we are waiting* samt *En väntan under påverkan*. Den förstnämnda har fokus på samverkan mellan mottagningssystemets aktörer medan de två senare behandlar väntetidens konsekvenser för de asylsökande och de strategier och förhållningssätt asylsökande väljer för att hantera väntesituationen. Pågående/planerade forskningsstudier handlar bland annat om en analys och jämförelse av de olika systemen – det formella, informella respektive målgruppsdrivna – för mottagande av asylsökande och den tidigare nämnda analysen av de integrationspolitiska diskurserna.

Detta har åstadkommits...

NTG-asyl och de i temagruppen ingående Utvecklingspartnerskapen/projekten har fått genomslag för metoder, förslag och rekommendationer på bland annat följande områden:

- Internationella hälsokommunikatörer är etablerad som en Kvalificerad yrkesutbildning på högskolenivå (KY-utbildning) för flyktingar och asylsökande.
- Utvecklingspartnerskapet *Ankomst Göteborg* har genom metoden 5 T (tid, tillit, tydlighet, tillgänglighet och tro på framtiden) skapat ett förhållningssätt och bemötande som ger asylsökande en meningsfull tillvaro och bättre förutsättningar att delta i arbetsliv och utbildning.
- Mottagandet av asylsökande ensamkommande barn och ungdomar överförs under år 2006 från Migrationsverket till kommunerna, något som NTG-asyl tidigare rekommenderat, bl a i *Förslag till nationell politik 2004*.
- Regeringen har beslutat göra en skötselöversynsutredning av Migrationsverkets uppdrag, asylmottagandet och lagen om mottagande av asylsökande, något som NTG-asyl framfört under en rad av år efter kritiska granskningar av det nuvarande mottagandesystemet.
- Ett av riksdagspartierna har antagit ett asylpolitiskt program om mottagande, i vilket man praktiskt taget införlivat alla av NTG-asyls tidigare framförda förslag och rekommendationer.

NTG-asyls konferens *Kommer någon fjärranfrån* på Världskulturmuseet i Göteborg var en unik manifestation för ett bättre asylmottagande som samlade drygt 200 deltagare från Sverige och andra medlemsstater. Under konferensen kunde praktiker, forskare och politiker ta del av en rad goda exempel från projektverksamheter inom Equal och Europeiska flyktingfonden. Slutsatser och rekommendationer från konferensen ingår i NTG-asyls *Förslag till nationell politik 2005/06*.

...men mycket återstår

NTG-asyl har i den årliga rapporten *Förslag till nationell politik* till Svenska ESF-rådet och regeringen framfört bland annat följande förslag:

- I regeringens översynsutredning av mottagande av asylsökande skall frågan om en organisatorisk åtskillnad mellan prövning och mottagande ingå som en central punkt.
- Asylsökande skall ges tillträde till ett anpassat utbud av yrkeskartläggning, validering och yrkesutbildning. Asylsökande som påbörjat yrkesutbildning – med inriktning på re-integration vid återvändande/avvisning– skall ges möjlighet att fullfölja denna.
- En fördjupad kartläggning, analys och uppföljning av asylsökande i arbete på den ordinarie arbetsmarknaden respektive i den informella ekonomin bör genomföras som underlag för åtgärder.
- En omedelbar översyn av gällande lagstiftning i syfte att ge asylsökande som överklagar ett första instansbeslut, fortsatt rätt att arbeta (undantag från krav på arbetstillstånd). Bedömningen av väntetiden skall omfatta hela den beräknade väntetiden.

NTG- asyl blir NTG- asyl och integration

Ökad tyngd på integrationsfrågor

NTG- asyl kommer under den återstående programperioden att ha utökad verksamhet med analys, erfarenhetsspridning och systempåverkan inom *tema integration*. Redan det tidigare projektupplägget innefattade introduktions- och integrationsfrågor kopplade till målgruppen asylsökande. I enlighet med bland annat den myndighetsgemensamma *Överenskommelsen om utveckling av introduktionen för flyktingar och andra nyanlända* behandlas asylperioden som en del av en sammanhållen process med målsättning integration/re-integration.

Den utökade verksamheten inbegriper delvis nya målgrupper – flyktingar och andra nyanlända invandrare – och därmed nya Utvecklingspartnerskap och projekt, men också nya politikområden och kunskaps- och forskningsfält. Integrationspolitiken skall granskas utifrån en diskursanalys, bland annat för att etablera en grund för identifiering och validering av projektresultat.

Diskursanalysen innebär en genomgång och kritisk granskning av integrationspolitiska utsagor, begrepp, teser, teorier, politisk retorik etc som återfinns i till exempel utredningar, policydokument, politiska manifest, forskningsrapporter, programskrifter, projektansökningar, projekt- och programutvärderingar och myndighetsföreskrifter. En annan viktig uppgift för NTG- asyl och integration blir att introducera *den gemensamma europeiska integrationspolitiken* och konfrontera den med ett nationellt perspektiv.

Ett fönster, öppet mot allmänheten

Ett viktigt mål för NTG- asyl är att ”bidra till kunskaps- och opinionsbildning”. Vad gäller asylmottagande och integrationsfrågor berör en sådan verksamhet också en bredare krets i samhället än funktionärer/praktiker och beslutsfattare inom myndigheter, organisationer och departement. En intresserad allmänhet, forskarsamhället och företrädare för media är en given målgrupp för den nationella temagruppens verksamhet. Att etablera en mötesplats – för information, dialog och kunskapsspridning – är en högt prioriterad uppgift för NTG- asyl/integration.

I NTG- asyls nya lokaler i Stockholm har en sådan mötes- och informationsplats – *ett fönster mot allmänheten* – inrättats.

NTG-ASYL OCH INTEGRATION - ETT FÖNSTER, ÖPPET MOT ALLMÄNHETEN

Equal, Sekretariatet för NTG- asyl och integration,
Kammakargatan 41, 111 24 Stockholm

Hemsida www.temaasyl.se
E-post info@temaasyl.se

Christian Råbergh, nationell koordinator

08-32 02 90, 070-226 92 29
christian.rabergh@temaasyl.se

Katarina Nilsson, samordnare

031-701 20 88, 076-877 11 77
katarina.nilsson@temaasyl.se

Katarina Willstedt, webbredaktör

08-34 77 80
katarina.willstedt@temaasyl.se

Konstnärsgruppen *significans* installation på Världskulturmuseet i Göteborg



KONTAKTUPPGIFTER TILL AVSLUTADE UTVECKLINGSPARTNERSKAP

Projekt UP ReKOMP
Kontaktperson Lars Jansson
Telefon 018-727 14 72, 070-821 62 69
E-post lars.v.jansson@uppsala.se

Projekt UP Ankomst Göteborg
Kontaktperson Mirsad Hadzic
Telefon 031-701 20 89
E-post mirsad@initiativet.nu
Hemsida www.initiativet.nu

Projekt UP Rehabilitering av flyktingar i glesbygd
Kontaktperson Lilian Ralphsson
Telefon 011-22 27 50
E-post lilian.ralphsson@lio.se

Läs mer...

**All information om
NTG-asyl finns på hemsidan
www.temaasyl.se**

- Nyheter om asyl- och flyktingpolitik
- Kritisk granskning och analys av system och policies
- Forskning och utveckling
- Information om det gemensamma europeiska asylsystemet
- Projekterfarenheter och goda exempel



Kommer någon fjärranfrån

Kommer någon
fjärranfrån
med ett språk
som kanske låser in
ljuden
med stoets gnäggande
eller
koltrastungars
pip
eller
också som en gnisslande såg
som skär sönder all närhet

Kommer någon
fjärranfrån
med hundens rörelser
eller
kanske rättans
och det är vinter
så kläd honom varmt
han har eld under fotsulorna
(kanske red han
på en meteor)
så banna honom ej
om din matta ropar sönderbränd

En främling bär alltid
sitt hemland i famnen
som ett föräldralöst barn
för vilket han kanhända
inte söker annat
än en grav.

NELLY SACHS

Översättning: Rolf Moberg

Författarinnan och diktaren Nelly Sachs kom till Sverige som judisk flykting 1940 från Nazi-Tyskland. En av de personer som hjälpte Nelly Sachs och hennes mor att fly från Tyskland var den svenska författarinnan Selma Lagerlöf. Nelly Sachs fick Nobelpriset i litteratur 1966.

